

Mustafa Kemal ATATÜRK

ATATÜRK'ÜN KİŞİLİĞİ VE ÖZELLİKLERİ

Mustafa Kemal Atatürk, çok yönlü ve üstün kişiliği olan bir liderdir. Birinci Dünya Savaşı sonunda imzalanan Mondros Ateşkes Anlaşması'yla ortaya çıkan tehlikeli durumu ilk olarak görüp milletin dikkatini çeken odur. Mustafa Kemal, Amasya Genelgesi'nde, vatanın bütünlüğünün ve milletin istiklâlinin tehlikede olduğunu söyledi. Erzurum Kongresi'nde, millî sınırlar içinde vatanın parçalanmaz bir bütün olduğunu bütün dünyaya ilân etti. Kurtuluş Savaşı'nı bunun için başlattı. Bu konuda hiçbir taviz vermedi. Vatan savunmasını her şeyin üzerinde tuttu. Sakarya Savaşı sırasında "Vatanın her karış toprağı, vatandaşın kanıyla ıslanmadıkça terk olunamaz" diyerek bu konudaki kararlılığını gösterdi. Vatanı için her şeyini feda etmeye hazır olduğunu şu sözü ile açıkça ifade etmiştir: "Yurt toprağı! Sana her şey feda olsun. Kutlu olan sensin. Hepimiz senin için fedaiyiz. Fakat sen Türk Milleti'ni ebedî hayatta yaşatmak için feyizli kalacaksın."

Mustafa Kemal, vatanı ve milleti için canını feda etmekten kaçınmazdı. Daha Çanakkale savaşları sırasında Anafartalar grubu komutanı iken en ön safta savaştı. Bu savaş sırasında Atatürk'e bir şarapnel parçası isabet etmiş, fakat sağ cebinde bulunan saati kendisini ölümden kurtarmıştı. Sakarya Savaşı sırasında ise atından düşmüş ve kaburga kemikleri kırılmıştı. Buna rağmen cepheden ayrılmamış, savaşı sedye üzerinden yönetmişti.

Mensubu olduğu Türk Milleti'ni sonsuz bir aşkla seven Mustafa Kemal Atatürk, milleti için her türlü zorluğa katlanmış ve kendini ona adanmıştır. Onun "Ben, gerektiği zaman en büyük hediyem olmak üzere, Türk milletine canımı vereceğim" sözü, milletini ne kadar çok sevdiğini göstermektedir.

Mustafa Kemal Atatürk, idealist bir liderdi. Onun idealizmi, yüksek vasıf ve kabiliyetlerine inandığı milletin sonsuz hürriyet ve bağımsızlık aşkıdan kaynaklanıyordu. Mustafa Kemal'in en büyük ülkülerinden birisi de millî birlik ve beraberlik içerisinde vatanın bölünmez bütünlüğünü sonsuza dek yaşatmaktı.

Mustafa Kemal Atatürk'ün en büyük ideali, millî sınırlarımız içinde millî birlik duygusuyla kenetlenmiş uygar bir toplum oluşturmaktı. Vatanı kurtaran, hür ve bağımsız Türkiye idealini gerçekleştiren Mustafa Kemal, yeni Türkiye'yi modernleştirmek amacı ile çağdaş medeniyet idealine yöneltmiştir.

Atatürk'ün en büyük ideallerinden birisi de milletler arasında kardeşçe bir insanlık hayatı meydana getirmektir. İdeallerini gerçekleştirmek için çok çaba harcadı. Bu çabalarına örnek olarak 1934'te imzalanan Balkan Antantı, 1937'de imzalanan Sâdâbat Paktı gösterilebilir.

Atatürk'ün inkılâpçılığı, akıl ve mantığın toplumsal gelişmeye egemen kılınması esasına dayanır. Onun şu sözü akıl ve mantığa verdiği değeri en güzel şekilde ifade eder: "Bizim akıl, mantık ve zekâ ile hareket etmek en büyük özelliğimizdir. Bütün hayatımızı dolduran olaylar bu gerçeğin delilidir". Mustafa Kemal'in olaylara yaklaşımı hep mantıklı ve gerçekçi olmuştur. Milletine hep hakikatleri söylemiş ve bunu tavsiye etmiştir. "Milleti aklımızın ermediği, yapmak kudret ve kabiliyetini kendimizde görmediğimiz hususlar hakkında kandırarak geçici teveccühler elde etmeye tenezzül etmeyiz" sözü çok anlamlıdır. O, akıl ve bilime çok önem verirdi. Gerçeğe akıl ve bilim yoluyla ulaşılacağına inanan Atatürk, "Dünyada her şey için, medeniyet için, hayat için, muvaffakiyet için en hakiki mürşit ilimdir, fendir" sözü ile bunu en güzel şekilde açıklamıştır.

Mustafa Kemal, yaratıcı düşünceye sahip bir liderdi. Türk Milleti'ni Kurtuluş Savaşı'na hazırlarken düşmanı yurttan atmak için savaşmak gerektiğine halkını inandırmakla işe başladı. Yapacağı işlerin plânını en ince ayrıntılarına kadar tespit edip bunları uygulamak için değişik yöntemler denedi. Sakarya Savaşı öncesinde, ülkenin kaynaklarından en verimli şekilde yararlanılmasını sağlayarak ordumuzun ihtiyaçlarını karşıladı.

Atatürk, bütün inkılâplarını gerçekleştirmeden önce, kamuoyunu hazırlamaya, millete inkılâpların gerekliliğini anlatmaya büyük bir özen göstermiştir. Ona göre: "Milleti hazırlamadan inkılâplar yapılamaz". Atatürk, yurt gezilerinde halkla konuşmalar yaparak bunu gerçekleştirmiştir. Gerek Kurtuluş Savaşı'mızın başarıyla sonuçlanması, gerek gerçekleştirilen inkılâplarla, Türkiye'nin çağdaştırılması onun dehasının bir eseridir. Başarılı olmanın sırlarından birisi de sabır ve disiplindir. Mustafa Kemal Atatürk, her engeli sabır ve disiplin ile aşip Kurtuluş Savaşı'nı başarıya ulaştıran bir liderdir.

O, meseleler karşısında önce düşünür, gerekli araştırmayı yapar, tartışır, kararını ondan sonra verir. Verdiği kararı uygulamaya koyarken uygun zamanı beklerdi. Zamanlamaya çok önem verirdi. Samsun'a çıkmadan çok önce, millet egemenliğine dayanan bağımsız yeni bir Türk devleti kurmayı düşünmüştü. Bu fikrini, o zaman açıklamadı. Samsun'a çıktıktan bir süre sonra vatanın kurtuluşu ile ilgili fikirlerini uygulamaya başladı. Kongreler topladı. Türkiye Büyük Millet Meclisi'ni açtı. Türkiye Büyük Millet Meclisi açıldığı zaman, saltanatı kaldırıp cumhuriyet yönetimini kurmayı düşünüyordu. Fakat mecliste saltanat yanlıları olduğundan zamanlamayı uygun görmemişti. Ancak Kurtuluş Savaşı başarıya ulaştıktan sonra açılan ikinci meclis döneminde Atatürk'ün önderliğinde saltanat kaldırılıp cumhuriyet ilân edilmiştir.

Atatürk, Millî Mücadele'nin kazanılmasından sonra yaptığı inkılâpları çok önceden plânlamıştı. Ancak, bunları uygulayacak ortam sağlanıncaya kadar büyük bir sabırla bekledi ve tam bir disiplin ile düşündüklerini gerçekleştirmeyi başardı.

Mustafa Kemal Atatürk, daha Birinci Dünya Savaşı devam ederken Osmanlı Devleti'nin hızla felâkete doğru sürüklendiğini görüp çareler aramaya başlamıştır. Ülkemizin içinde bulunduğu durumu en doğru şekilde tespit etmiş ve ilerisi için en doğru kararları almıştır.

Atatürk, ileri görüşlü bir devlet adamıdır. Atatürk'ün 1932'de Amerikalı General Mc. Arthur'la yaptığı bir konuşma, bunu en iyi şekilde ortaya koymaktadır. Atatürk bu konuşmasında; Avrupa'da Almanya'nın Versailles Antlaşması'nı ortadan kaldırmaya çalışacağını söylemiştir. Avrupa'da savaş çıkarsa, bundan Bolşevikler'in yararlanacağını; Sovyet Rusya'nın yalnız Avrupa'yı değil, Asya'yı da tehdit eden başlıca kuvvet hâlini alacağını belirterek, İkinci Dünya Savaşı ve sonrasındaki gelişmeleri önceden görebilmiştir.

Atatürk'ün gençlere söylediği "Yolunda yürüyen bir yolcunun yalnız ufku görmesi kâfi değildir. Muhakkak ufkun ötesini de görmesi ve bilmesi lâzımdır" sözü, onun ileri görüşlü bir lider olduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

Mustafa Kemal Atatürk, doğru bildiği şeyleri açıkça söylemekten çekinmezdi. Şu sözleri bunun en güzel örneğidir: "Ben düşündüklerimi sevdiğime olduğu gibi söylerim. Aynı zamanda lüzumu olmayan bir sırrı kalbimde taşımak iktidarında olmayan bir adamım. Çünkü ben bir halk adamıyım. Ben düşündüklerimi daima halkın huzurunda söylemeliyim". Büyük adamları ancak büyük milletler yetiştirir. Toplumların büyük adamlara ihtiyacı en çok bunalımlı dönemlerde ortaya çıkar. Toplumları, bunalımlı dönemlerden ancak büyük liderler kurtarır. Mustafa Kemal Paşa, bu özellikleri taşıyan çok yönlü bir liderdir. O, Millî Mücadele'nin önderi, Türk inkılâbının hazırlayıcısıdır. Ayrıca birleştirici ve toplayıcı bir lider, büyük bir asker ve teşkilâtçı bir devlet adamıdır. Bütün bu yönleriyle çağa damgasını vuran bir dâhidir.

Atatürk, eğitimi sosyal ve kültürel kalkınmanın en etkili araçlardan biri olarak görmüştür. Kurtuluş Savaşı kazanıldıktan sonra yeni devletin varlığını sürdürebilmesi için çağdaş eğitim metotlarıyla yetiştirilecek bir nesle ihtiyaç vardı. Bu sebeple eğitim konusuna büyük bir önem verdi. Kurtuluş Savaşı'ndan sonra kendisine sorulan "işte memleketi kurtardınız, şimdi ne yapmak istersiniz?" sorusuna Atatürk: "Maarif vekili olarak millî irfanı yükseltmeye çalışmak, en büyük emelimdir" cevabını verir. Türk Milleti'nin aydınlık yarınları için elinde tebeşir, kara tahta başına geçerek Türk Milleti'ne okuma-yazma öğreten Atatürk, milleti tarafından başöğretmenliğe lâyık görüldü. O, maarif vekili olmadı ama modern bir eğitim politikasının esaslarını belirleyip eğitim alanında büyük inkılâplar yaptı. Öğretim programlarının hazırlanmasıyla ilgili komisyonları yönetti, ders kitabı yazdı, kürsüye çıkıp ders verdi. Milletin eğitimcisi oldu. Atatürk, eğitimin toplumun ihtiyaçlarına cevap vermesi ve çağın gereklerine uygun olması gerektiğini belirtmiştir.

Atatürk, Türk milletinin manevî ihtiyaçlarının da karşılanması gerektiğini biliyor ve bu nedenle kültürel kalkınmaya büyük önem veriyordu. Atatürk, Türk kültür ve sanatını dünyaya tanıtmak için çok çalıştı. Bu konuda araştırmalar yapılmasını, sergiler açılmasını ve kültürle ilgili kongreler düzenlenmesini teşvik etti. Sanat ve sanatçılar hakkında takdir ve teşvik edici sözler söyledi. Bunlardan bazıları:

"Sanatsız kalan bir milletin hayat damarlarından biri kopmuş demektir."
"Hepiniz mebus olabilirsiniz, vekil olabilirsiniz, hatta cumhurbaşkanı olabilirsiniz, fakat bir sanatkâr olamazsınız."

"Bir millet, sanat ve sanatkârdan mahrum ise tam bir hayata malik olamaz."
Atatürk, sanatçı yetiştiren kurumlar açtı. Çağdaş Türk sanatını geliştirmek amacıyla Avrupa'ya resim, heykel ve müzik öğrenimi için gençler gönderdi. Bu durum, onun sanata ve sanatçıya ne kadar önem verdiğini gösterir. İyi bir yönetici, milletinin huzur ve saadetini sağlamak için çalışır. Mustafa Kemal Atatürk, bütün hayatı boyunca bunu yapmaya çalıştı. Milleti için çalışmayı bir görev saydı. "Millete efendilik yoktur. Hadimlik vardır. Bu millete hizmet eden, onun efendisi olur" sözü ile yöneticilerde bulunması gereken özelliği belirtmiştir. Mustafa Kemal, hayatı boyunca Türk devletinin ve milletinin çıkarlarını kendi çıkarlarının üstünde tutan, ender devlet adamlarından birisidir. Savaşta kahramanlığı kadar, devlet kurup yönetmedeki ustalığı, ileri görüşlülüğü ve barışseverliği ile Atatürk, tarihte eşine az rastlanan bir yöneticidir.

Mondros Ateşkes Anlaşması'ndan sonra başlayan işgal günlerinde, toplumu olaylar karşısında yönlendirecek bir öndere ihtiyaç vardı. İşte o karanlık günlerde Atatürk, milletine rehber oldu. Anadolu'ya geçerek kongreler topladı. Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin açılmasını sağladı. Millî Mücadele, Atatürk'ün önderliğinde başarıya ulaştı. Türk Milleti'nin her alanda çağdaşlaşmasını hedef alan inkılâplar onun önderliğinde gerçekleşti. O'nun ilke ve inkılâpları, Türk milletine günümüzde de rehber olmaya devam etmektedir. Mustafa Kemal Atatürk, askerî zaferlerini ve başardığı inkılâpları kendisine mal etmemiştir. Büyük eserlerin, ancak büyük milletle başarılabilceğine inanan bir önderdi.

Atatürk'ün, milletine sonsuz bir güveni vardı. Türk milletinin geçmişte olduğu gibi büyük hamleler yapacağına bütün kalbiyle inanmıştı. Şan ve şerefle dolu tarihindeki başarılarına yenilerini ilâve edeceğine bütün kalbiyle inanmıştı. O, "Atatürk Zaferleri" denmesinden hoşlanmazdı. "Atatürk İnkılâpları" sözünü reddeder, "Türk İnkılâbı" sözünün kullanılmasını isterdi. Bütün başarıları milletine mal etmekten zevk duyardı. Mustafa Kemal bir konuşmasında "Millî Mücadele'yi yapan doğrudan doğruya milletin kendisidir, milletin evlâtlarıdır" demişti.

Atatürk, kararlı ve mücadelecî bir liderdi. Güçlükler karşısında yılmayan, ümitsizliğe düşmeyen kişiliği onun Millî Mücadele'nin lideri olmasını sağlamıştır. Samsun'a çıktıktan sonra, Kâzım Karabekir Paşaya çektiği bir telgrafta, o günlerdeki ağır durumu belirttikten sonra "Bununla beraber bütün umutlar kaybolmuş değildir. Memleketi bu durumdan ancak Türk milletinin mukavemet azmi kurtarabilir" diyordu. Eskişehir-Kütahya Savaşları'ndan sonra Yunanlılar, Ankara'ya doğru ilerlemeye başladıkları zaman, Mustafa Kemal, Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından başkomutanlık görevine getirilmişti. Başkomutan olarak yaptığı ilk konuşmasındaki "Milletimizi esir etmek isteyen düşmanları, behemehal (ne yapıp edip) yeneceğimize dair güvenim bir dakika olsun sarsılmamıştır" sözleri onun hiçbir zaman ümitsizliğe yer vermediğini ve mücadelesindeki kararlılığı gösteren başka bir örnektir.

Atatürk, bütün çalışmalarını bir plân dahilinde yapardı. Bir işe karar verdiğinde; bu kararı bütün yönleriyle inceler, en iyi sonucu alacak şekilde uygulamaya geçerdi. Mustafa Kemal, yapacağı inkılâpları önceden düşünmüş, kamuoyunu bu değişiklikler konusunda aydınlattıktan sonra inkılâplarını yapmıştır. Kurtuluş Savaşı'nın plânını, İstanbul'dan Anadolu'ya geçmeden önce yapmış ve bunu yakın arkadaşlarıyla tartışmıştı. Zamanı geldikçe düşündüklerini uyguladı. Uygulamaya başladıktan sonra hiç taviz vermedi. Bütün hayatı boyunca metotlu çalışmayı hiç bırakmadı.

Atatürk, milletimizi çağdaş medeniyet seviyesinin üstüne çıkaracak ileri bir zihniyetin yerleşmesi çabasıındaydı. Bu yolda birtakım inkılâplar yaptı. İnkılâpların amacı, modern bir devlet, çağdaş bir toplum meydana getirmektir. Atatürk, Türk Milleti'nin çağdaş milletlerin seviyesine çıkartmak için siyasal, toplumsal, ekonomik alanlarda inkılâplar yapmıştır. O'nun şu sözleri inkılâpçı karakterini ortaya koyar: "Büyük davamız, en medenî ve en müreffeh millet olarak varlığımızı yükseltmektir. Bu yalnız kurumlarında değil, düşüncelerinde de temelli inkılâp yapmış olan büyük Türk Milleti'nin dinamik idealidir. Bu ideali en kısa zamanda başarmak için, fikir ve hareketi beraber yürütmek mecburiyetindeyiz". Atatürk'ün birleştirici ve bütünleştirici özelliği sayesinde, Millî Mücadele başarıya ulaşmıştır. Atatürk, Millî Mücadele'nin karanlık günlerinde, değişik fikirlere sahip insanları bir mecliste, kendi etrafında toplamayı başardı. Kısacası, Atatürk'süz Millî Mücadele düşünülemezdi. Atatürk'ün birleştirici gücü, kişisel özelliğinden ve karakterinden geliyordu. O, yalnız askerlerin değil, sivil halkın da güvenini kazanmıştı.

Atatürk'ün bu üstün meziyetleri, sıkıntı ve bunalım içinde bulunan insanların, ona sevgi ve saygıyla bağlanmasını sağladı. Atatürk, tarihte büyük devletler kuran ve yüksek bir medeniyet meydana getirmiş olan Türk Milleti'nin büyüklüğüne inanan ve bununla gurur duyan bir insandı. Atatürk; kahramanlık, vatan sevgisi, çalışkanlık, bilim ve sanata önem verme gibi değerlerin, Türklüğün yüksek vasıflarından olduğunu ifade etmiştir. O, milletin bu özelliklerini her fırsatta dile getirip insanlık ailesi içinde lâyık olduğu yeri almasına çalıştı. Milletimizin yüksek karakteri, çalışkanlığı, zekâsı ve ilme bağlılığı ile millî birlik ve beraberlik duygusunu geliştirmeyi başlıca ilke kabul etti. Ona göre: "... Türklüğün unutulmuş büyük medenî vasfı ve büyük medenî kabiliyeti, bundan sonraki gelişmesi ile geleceğin yüksek medeniyet ufkundan yeni bir güneş gibi doğacaktır".

Atatürk, yalnız yakın geçmişte büyük hizmetler yapmış bir lider değildir. Eserleriyle ve düşünceleriyle, gerek Türk Milleti'nin gerekse başka milletlerin geleceğine ışık tutmaya devam eden bir liderdir.

Atatürk, kendi milletini ve bütün insanları samimî duygularla seven, iyi kalpli bir insandı. Bütün milletleri bir vücut, her milleti de bu vücudun bir organı olarak görürdü. Dünyanın herhangi bir yerinde bir rahatsızlık varsa ilgisiz kalmazdı. "İnsanları mesut edecek tek vasıta, onları birbirlerine yaklaştırarak, onlara birbirlerini sevdirecek, karşılıklı maddî ve manevî ihtiyaçlarını karşılamaya yarayan hareket ve enerjidir" derken insanlar için ne kadar iyi duygular beslediğini açıklıyordu.

Atatürk, çocukları ve gençleri çok sever, onların en iyi şartlarda yetişip yükselmesini isterdi. Çünkü bir milletin ancak iyi nesiller yetiştirebilirse yükseleceği düşüncesini taşıyordu.

Atatürk, insanlara değer vermiş, insanlığın hizmetinde çalışmayı amaç edinmiştir. Romanya dışişleri bakanı ile yaptığı bir konuşmada insanlık ailesinin yerini ve değerini şu sözlerle belirtmiştir: "İnsan, mensup olduğu milletin varlığını ve mutluluğunu düşündüğü kadar, bütün dünya milletlerinin huzur ve refahını düşünmeli ve kendi milletin mutluluğuna ne kadar kıymet veriyorsa, bütün dünya milletlerinin mutluluğuna hizmet etmeye elinden geldiği kadar çalışmalıdır. Bütün akıllı adamlar takdir ederler ki bu yolda çalışmakla hiçbir şey kaybedilmez. Çünkü dünya milletlerinin mutluluğuna çalışmak, diğer bir yoldan kendi huzur ve mutluluğunu temine çalışmak demektir"

Atatürk, barışa önem veren bir liderdi. Ona göre barışın bozulmasından bütün dünya ülkeleri ıstırap duymalıydı. Anlaşmazlıkların ortadan kalkması, insanlığın başlıca dileği olmalıydı. Dünyada yalnızca sevgi egemen olmalıydı. Atatürk'ün bu sevgi anlayışının nedeni insana duyduğu saygıdır. Onun "Yurtta sulh, cihanda sulh" sözü barış idealinin simgesi hâline gelmiştir.

<https://www.meb.gov.tr/ataturk/Kisilik>